

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžo/22/2012
Identifikačné číslo spisu:	1008200076
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1008200076.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členov senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Milana Moravu, v právnej veci žalobkyne J., bytom Y., zastúpenej JUDr. Petrom Váčokom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie v Bratislave, Vázovova 9/a, proti žalovanej Slovenskej informačnej službe, so sídlom v Bratislave, Vajnorská, P. O. Box 69, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. p.: PK-58-6/2007 z 09. novembra 2007, o odvolaní žalobkyne a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/11/2008-112 zo 16. februára 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/11/2008-112 zo 16. februára 2012 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovanej č. p. PK-58-6/2007 z 09. novembra 2007, ktorým žalovaná zamietla rozklad žalobkyne a potvrdila prvostupňové rozhodnutie - personálny rozkaz riaditeľa Slovenskej informačnej služby (ďalej aj „SIS“) č. 325 z 22. augusta 2007 na základe ktorého bola žalobkyňa, podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“) prepustená zo služobného pomeru príslušníka Slovenskej informačnej služby.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa ako nepoverená osoba informovala osoby mimo prostredia SIS o uskutočnených organizačných zmenách a obsahu interných právnych predpisov, z ktorých niektoré požívajú ochranu podľa zákona č. 215/2004 Z. z. a kriminalizovala

riaditeľa SIS a svojich ďalších nadriadených v služobnom pomere. Je toho názoru, že uvedeným konaním žalobkyňa hrubým spôsobom porušila zákon a konala v rozpore so služobnou prisahou. Poškodila dobré meno SIS ako aj jej riaditeľa, čím porušila svoje základné zákonom uložené povinnosti, a to najmä plniť svedomite úlohy uložené všeobecne záväznými právnymi predpismi, nariadeniami a pokynmi nadriadených, dodržiavať služobnú disciplínu, zdržať sa konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť SIS, alebo ohroziť dôveru v tento štátny orgán a povinnosť mlčanlivosti. Stotožnil sa s názorom žalovanej, že konanie žalobkyne z hľadiska ďalšieho výkonu štátnej služby je neprijateľné aj vzhľadom na zákonom ustanovený systém riadenia a velenia v SIS ako ozbrojeného bezpečnostného štátneho orgánu Slovenskej republiky. Krajský súd mal za to, že takéto konanie je okrem vyššie uvedeného neakceptovateľné, s ohľadom na charakter a dôležitosť úloh, ktoré tento štátny orgán plní, čomu zodpovedá aj skutočnosť, že osobám v služobnom pomere v tomto štátnom orgáne, zákon výslovne ukladá povinnosť plniť rozkazy, príkazy, nariadenia a pokyny svojich nadriadených. Dôležitý záujem štátnej služby spočíva najmä v disciplinovanosti a čestnosti príslušníkov SIS vykonávajúcich štátnu službu a v striktnom dodržiavaní povinnosti mlčanlivosti a služobnej prisahy príslušníkov SIS vykonávajúcich štátnu službu. Konanie, ktorého sa žalobkyňa dopustila, je preto nezlučiteľné s dôležitým záujmom štátnej služby a jej ďalšie ponechanie v štátnej službe preto je nežiadúce. Zvlášť hrubý spôsob porušenia služobnej prisahy a porušenia služobných povinností spočívalo v charaktere, intenzite a v rozsahu protiprávneho konania, spočívajúceho najmä v nedodržaní povinnosti mlčanlivosti ako jednej zo základných zákonných povinností príslušníka spravodajskej služby a tiež v opakovosti skutkovo zhodného, resp. podobného protiprávneho konania.

Takto potom podľa názoru krajského súdu, správne orgány oboch stupňov v danej veci postupovali v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci zistili skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodili správny právny názor.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že v konaní neúspešnej žalobkyni právo na ich náhradu nepriznal.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie, domáhajúc sa jeho zmeny v podobe, že Najvyšší súd Slovenskej republiky zmení rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/11/2008-112 zo 16. februára 2012 tak, že zruší rozhodnutie žalovanej PK-58-6/2007 z 09. novembra 2007 ako aj Personálny rozkaz riaditeľa SIS č. 325 z 22. augusta 2007 a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie.

Podľa názoru žalobkyne informovanie kontrolných orgánov o podozreniach z protizákonného konania je realizáciou základného ľudského práva a nemôže byť branné ako protizákonné a protispoločenské konanie. Podnet na kontrolný orgán v prípade nezákonnosti, má právo podať každý, pričom s ohľadom na zásadu prezumpcie neviny samotné podanie podnetu na kontrolný orgán nemôže byť vyhodnotené ako poškodenie dobrého mena. Navyše prvostupňový súd v tomto konaní vôbec nie je oprávnený posudzovať, či došlo k poškodeniu dobrého mena žalovanej alebo jej funkcionárov.

Podľa žalobkyne poukázať na nezákonné konanie je právom osoby, za určitých okolností dokonca povinnosťou. Je prejavom takzvanej externej kontroly verejnej správy, keď štát a jeho osoby kontrolujú orgány verejnej správy a zákonnosť ich konania. V rámci toho je plne v ich dispozícii upozorniť na konkrétne konanie, pokiaľ zastávajú názor, že toto konanie je v rozpore so zákonom. Zamestnanci štátneho zboru nemajú možnosť rozhodovať o porušení zákona predstaviteľmi štátneho zboru, majú však možnosť a v určitom zmysle dokonca aj povinnosť upozorniť kompetentné subjekty kontroly a dozoru, pokiaľ zastávajú názor, že k porušeniu zákona z ich strany prišlo. S ohľadom na uvedené je zrejmé, že prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec.

Ďalej uviedla, že pokiaľ krajský súd vyhodnotil konanie žalobkyne ako protizákonné najmä z dôvodu porušenia povinnosti mlčanlivosti, tak napriek tomuto názoru žalovaná, a ani prvostupňový súd neuviedli ani jeden prípad porušenia mlčanlivosti.

Namietala, že sa krajský súd a aj žalovaná obmedzili len na konštatovanie porušenia. Vytýkala krajskému súdu, že neuviedol, vyzradením akých utajovaných skutočností malo prísť zo strany žalobkyne k porušeniu povinnosti mlčanlivosti. Rovnako neuviedol, prečo by malo byť uvedenie neutajovaných skutočností žalobkyňou orgánom dozoru v rozpore so záujmami fyzických a právnických osôb.

Konštatácia, že išlo o informácie týkajúce sa vecí vnútornej organizácie, rozdelenia vecnej pôsobnosti a personálneho budovania SIS bez ďalšieho nemožno považovať za dostatočné odôvodnenie rozhodnutia,

ktorým sa preskúmava prepustenie zo služobného pomeru. V tak dôležitej rozhodovacej oblasti súdu, ako je právo na prácu garantované aj článkom 35 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“) súd musí dôkladne zdôvodniť svoje rozhodnutie a neobmedziť sa len na všeobecné konštatovania.

Pokiaľ prišlo k porušeniu povinnosti mlčanlivosti, mala žalovaná podniknúť kroky, ktoré jej prikazuje v takomto prípade zákon. Podľa žalobkyne žiadne takéto kroky žalovaná nepodnikla, čo jej zástupca potvrdil aj pred prvostupňovým súdom. Za predpokladu, že by žalobkyňa porušila svoje povinnosti, mala žalovaná začať minimálne disciplinárne konanie. K tomu však neprišlo.

S ohľadom na uvedené je podľa žalobkyne zrejmé, že krajský súd nedostatočne zistil skutkový stav a nedostatočne odôvodnil rozhodnutie, nakoľko nezistil a neuviedol ani jednu konkrétnu informáciu, ktorá by zakladala porušenie povinnosti mlčanlivosti.

Žalobkyňa ďalej uviedla, že dňa 16. októbra 2006 v súlade s internými predpismi služby žalobkyňa spracovala zoznam osôb, pred ktorými neutajuje príslušnosť k Slovenskej informačnej službe a v ktorom uvidela JUDr. Váčoka a JUDr. U. a rovnako tak dňa 02. apríla 2007 spracovala zoznam osôb, pred ktorými neutajuje príslušnosť k SIS a do tohto zoznamu uviedla osoby: JUDr. W., JUDr. E., Mgr. I., JUDr. M. a členovia výboru Národnej rady Slovenskej republiky na kontrolu činnosti Slovenskej informačnej služby. Podľa žalobkyne nie je pravdou, čo je uvedené v odôvodnení rozkazu o prepustení zo služobného pomeru, že k týmto všetkým osobám uviedla služobný vzťah. Takéto tvrdenie je účelové, zámerne zavádzajúce a vyslovene nepravdivé. V kolónke predtlač zoznamu osôb, pred ktorými príslušník Slovenskej informačnej služby neutajuje svoju príslušnosť je totiž vyžadované napísať vzťah týchto osôb k príslušníkovi a nie vzťah príslušníka k týmto osobám.

Taktiež namietala nedodržanie lehoty podľa § 192 ods. 5 zákona č. 73/1998 Z. z., kde o prepustení policajta z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. d/ až g/ možno rozhodnúť len do dvoch mesiacov odo dňa, keď nadriadený zistil dôvod prepustenia, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol; a v týchto lehotách sa musí rozhodnutie o prepustení policajtovi aj doručiť. Podľa žalobkyne zo spisu je zrejmé, že tento dôvod prepustenia musel nadriadený zistiť najneskôr 12. apríla 2007. S ohľadom na dvojmesačnú lehotu nemohla žalobkyňa z tohto dôvodu žalovaná prepustiť personálnym rozkazom vydaným až 22. augusta 2007, čiže viac ako štyri mesiace po uvedenom dátume.

Žalobkyňa bola toho názoru, že prvostupňový súd nemá oprávnenie posudzovať podnet žalobkyne, ktorá sa domáhala prešetrenia nezákonnosti, ako kriminalizovanie riaditeľa žalovanej. Správny súd nemá oprávnenie vyhodnocovať jednotlivé skutočnosti uvedené v podnetoch. Opodstatnenosť podnetu je výlučne na orgánoch kontroly, ktorým je podnet smerovaný. Krajský súd teda v tejto časti išiel nad rámec svojich kompetencií.

Mala za to, že prvostupňový súd neskúmal, či konaním, ktoré sa dáva žalobkyni za vinu boli splnené predpoklady na prepustenie podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z.. Ďalej v odvolaní uviedla, že Slovenská informačná služba sa nevysporiadala s otázkou, či išlo o porušenie zvlášť hrubým spôsobom a či ponechanie žalobkyne v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby a že uvedenými skutočnosťami sa nezaoberal ani prvostupňový súd.

Ďalej uviedla, že prvostupňový súd svojím konaním porušil právo na spravodlivý súdny proces vyjadrený v článku 48 odseku 2 Ústavy SR, podľa ktorého „každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom“. Žalobkyňa sa pred posledným pojednávaním domáhala nahliadnutia do spisu. Mala záujem oboznámiť sa najmä s dokumentmi, ktoré si krajský súd vyžiadal od žalovanej na pojednávaní dňa 04. marca 2010. V zápisnici z prvostupňového pojednávania súd všetky tieto dokumenty menoval. Krajský súd poprel toto právo žalobkyne, nakoľko jej odmietol oboznámiť sa s niektorými dôkazmi, ktoré žalovaná doložila na podporu svojich tvrdení. Tým, že žalobkyňa sa s týmito listinnými dôkazmi nemohla oboznámiť, nemohla sa ani voči nim účinne brániť. Krajský tak porušil aj zásadu rovnosti strán, nakoľko žalobkyni sprístupnil len časť spisu, kde sa dokopy žiadne dokumenty nenachádzali. Administratívny spis ani jeho časti žalobkyni sprístupnené neboli. Je možné predpokladať, že dokumenty sprístupnené žalovanou mali stupeň utajenia podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností. Ustanovenia tohto zákona sa však nemôžu vykladať nad rámec základných ľudských práv zakotvených v Ústave, navyše ak tento zákon upravuje v ustanovení § 35 možnosti oboznámenia sa s týmito skutočnosťami. Na základe uvedeného je zrejmé, že prvostupňový súd porušil svojím postupom právo na súdnu a inú právnu ochranu. Žalobkyňa sa nemohla dostatočne brániť a bola narušená rovnosť účastníkov.

Na záver svojho odvolania žalobkyňa poukazovala na to, že spor sa dotýka základného ľudského práva na prácu. V prípade prepustenia zo služobného pomeru musí byť preto skutkový stav bez akýchkoľvek pochybností dostatočne zistený a vec správne právne posúdená. Prepustenie osoby zo štátneho orgánu pre údajne porušenia jeho poukázaním na nezákonné konanie štátneho orgánu vytvára nebezpečný precedens, podľa ktorého oznámenie nezákonného konania orgánom dozoru je porušením povinnosti mlčanlivosti a dôvodom na prepustenie. Znamená to, že pokiaľ funkcionári žalovanej budú páchať dokonca až trestnú činnosť, každý zamestnanec, ktorý na to upozorní, nakoľko táto inštitúcia ako vidíme utajuje skoro všetko, nutne poruší povinnosť mlčanlivosti. Takýto výklad zákona je čisto promocenský, pričom absolútne popiera všetky princípy právneho štátu.

Žalovaná navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu z jeho vecne a právne správnych dôvodov potvrdiť nesúhlasiac s dôvodmi uvedenými v odvolaní žalobkyne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné vyhovieť.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb, alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP (§ 247 ods. 1 OSP).

Najvyšší súd z administratívneho spisu zistil, že napadnutým rozhodnutím žalovaná zamietla rozklad žalobkyne a súčasne potvrdila personálny rozkaz riaditeľa SIS č. 325 zo dňa 22. augusta 2007, ktorým bola žalobkyňa podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z. prepustená zo služobného pomeru príslušníka SIS z dôvodu porušenia ustanovení § 48 ods. 3 písm. a/, g/, h/ a n/ zákona č. 73/1998 Z. z., ďalej § 23 ods. 1 zákona o informačnej službe v spojitosti s ustanovením § 38 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to tým, že porušila zákonom uloženú povinnosť mlčanlivosti o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedela v súvislosti s činnosťou SIS vo veciach vnútornej organizácie, rozdelenia vecnej pôsobnosti, personálneho budovania SIS a nebola v tejto veci od povinnosti mlčanlivosti oslobodená podľa príslušných ustanovení citovanej zákonnej úpravy, nesplnila úlohy uložené na základe zákona a úlohy uložené na základe rozkazu nadriadeného, opakovane a bezdôvodne kriminalizovala konanie riaditeľa Slovenskej informačnej služby a ďalších nadriadených v služobnom pomere pri výkone ich riadiacich právomocí, čím ohrozila a narušila vážnosť Slovenskej informačnej služby a dôsledne neplnila povinnosti ustanovené zákonom NR SR č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 46/1993 Z. z.“), internými predpismi a rozkazmi svojich nadriadených.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), právo členských štátov zásadne rozlišuje medzi štátnymi zamestnancami a súkromnoprávnymi zamestnancami, pričom spory týkajúce sa náboru, výkonu povolania a ukončenia pracovnej činnosti štátnych zamestnancov, nespádajú pod ochranu čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru (napr. COEUR c. Francúzsko, BENKESSIOUER c. Francúzsko, PELLEGRIN c. Francúzsko). Príklad takých činností predstavujú ozbrojené sily a polícia, preto v uvedenom smere dáva najvyšší súd za pravdu žalovanej, že čo sa týka otázky prepustenia

policajta zo služby, nespadá resp. nemožno na takýto prípad aplikovať článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že cieľom článku 6 ods. 1 Dohovoru je poskytnutie súdnej ochrany čo možno najširšiemu okruhu právnych vzťahov. Je potrebné zdôrazniť, že v zmysle judikatúry ESĽP sa za trestnú vec považuje aj taká vec, ktorá v zmysle vnútroštátnych trestnoprávných kódexov sa za trestnú nepovažuje, ale je zaradená medzi protiprávne konania postihované sankciami z oblasti správneho, disciplinárneho alebo procesno-poriadkového práva. Z tohto hľadiska sa za trestné považujú aj konania, ktoré možno (najmä z pohľadu nášho právneho poriadku) označiť ako disciplinárne delikty. Tu je dôležitá predovšetkým závažnosť sankcie. Nie všetky sankcie však Európsky súd pre ľudské práva považuje za tak prísne, aby konania, v ktorých boli uložené, bolo možné z právneho hľadiska považovať za trestné. Ide napr. o trest odňatia slobody pre vojaka v dĺžke 5 dní, stratu možnosti skrátiť trest odsúdenému o 28 dní, prepustenie dôstojníka do zálohy, napomenutie alebo pokuta uložená osobám združeným v profesijných komorách verejnoprávneho charakteru, štátnym zamestnancom a taktiež ESĽP tu zaraďuje i prepustenie policajta zo služby.

Podľa čl. 35 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo na prácu.

Podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Najvyšší súd v zhode s vyjadrením žalovanej k námietke žalobkyne, že prepustením zo služobného pomeru došlo k porušeniu práva na prácu garantovaného v článku 35 Ústavy SR uvádza, že postupom žalovanej nedošlo k zásahu do základného ľudského práva a to práva na prácu, pretože podľa čl. 51 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa práva na prácu uvedeného v čl. 35 Ústavy Slovenskej republiky možno len v medziach zákonov, pretože právo na prácu nie je absolútne, ale toto právo sa vykonáva v medziach zákona, ktorým je v danom prípade zákon o štátnej službe.

Ani podľa názoru najvyššieho súdu zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 400/209 Z. z.“) nie je možné na daný prípad aplikovať, pretože na štátnu službu príslušníkov policajného zboru, príslušníkov SIS a ďalších kategórií štátnych zamestnancov sa vzťahujú osobitné predpisy, ktorým je zákon č. 73/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov (lex specialis). Zákon č. 400/2009 Z. z. v znení zákona č. 151/2010 Z. z., zodpovednosť štátnych zamestnancov za disciplinárne delikty neupravuje (od 01. júna 2010 zodpovednosť za správne disciplinárne delikty osôb v štátnej službe obsahujú len osobitné zákony).

Najvyšší súd na tomto mieste dáva tiež do pozornosti, že služobný pomer príslušníka SIS vznikajúci mocenským aktom služobného funkcionára (rozhodnutím o prijatí) je svojou povahou právnym pomerom štátnozamestnaneckým - verejnoprávnym a po celú dobu svojho priebehu sa výrazne odlišuje od pracovného pomeru, ktorý je naopak pomerom súkromnoprávnym a účastníci ktorého majú rovné postavenie. Služobný pomer sa od pracovnoprávneho pomeru výrazne odlišuje aj spôsobmi svojho skončenia - služobný pomer príslušníka SIS sa tiež končí mocenským aktom - rozhodnutím o prepustení príslušníka SIS zo služobného pomeru zo zákonom stanovených dôvodov.

V zmysle § 1 ods. 2 veta druhá zákona č. 46/1993 Z. z. Slovenská informačná služba sa vo svojej činnosti spravuje ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Túto doktrínu možno dodržať len vtedy, ak sa stane vlastným pravidlom príslušníkov, ktorí tento bezpečnostný orgán vnútornej ochrany štátu tvoria. Preto nevyhnutnou podmienkou vzniku služobného pomeru občana k Slovenskej informačnej službe, je zloženie služobnej prisahy. Služobná prisaha je teda sľub, ktorým túto doktrínu príslušník SIS potvrdzuje s tým, že na to využije všetky svoje sily a schopnosti, a to aj s nasadením vlastného života. Služobná prisaha obsahuje aj sľub čestnosti, statočnosti a disciplinovanosti.

Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 46/1993 Z. z., príslušníci a každý, kto plní úlohy na základe tohto zákona,

sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s činnosťou informačnej služby a ktoré v záujme fyzických alebo právnických osôb majú zostať utajené.

Podľa § 2 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“) nepovolanou osobou sa rozumie fyzická osoba, ktorá nie je oprávnená oboznamovať sa s Utajovanými skutočnosťami nad rozsah, ktorý je jej určený.

Podľa § 38 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. oprávnená osoba je povinná zachovávať pred nepovolanou osobou a pred cudzou osobou mlčanlivosť o informáciách a veciach obsahujúcich utajované skutočnosti počas utajenia týchto skutočností a to aj po zániku oprávnenia oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami.

Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. občan pri vzniku služobného pomeru príslušníka informačnej služby skladá služobnú prisahu, ktorá znie: „Sľubujem vernosť Slovenskej republike. Budem čestný, statočný a disciplinovaný príslušník Slovenskej informačnej služby. Služobné povinnosti budem plniť podľa svojich najlepších schopností a vo svojej činnosti sa budem riadiť ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a budem chrániť ústavné zriadenie Slovenskej republiky, ako aj práva občanov. Na to som pripravený vynaložiť všetky sily a schopnosti a nasadiť aj svoj život. Tak prisahám!“.

Podľa § 47 zákona č. 73/1998 Z. z. služobná disciplína policajtov spočíva v dôslednom plnení povinností ustanovených ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi, ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, služobnou prisahou, rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených.

Podľa § 48 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z. policajt je povinný:

- a) plniť svedomite úlohy, ktoré sú mu uložené ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj úlohy uložené rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených, ak bol s nimi riadne oboznámený,
- g) v štátnej službe i mimo štátnej služby zdržať sa konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť Policajného zboru alebo ohroziť dôveru v tento zbor,
- h) dodržiavať služobnú disciplínu,
- n) citovaného ustanovenia plniť aj povinnosti vyplývajúce z iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Podľa § 189 písm. c/ zákona č. 73/1998 Z. z. sa služobný pomer končí aj prepustením.

Podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z. policajt sa prepustí zo služobného pomeru, ak poruší služobnú prisahu alebo služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov Štátnej služby.

Porušenie služobnej prisahy je tiež pojmovým znakom právneho dôvodu prepustenia príslušníka SIS zo služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z..

Podľa § 194 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. rozhodnutie o prepustení musí byť vyhotovené písomne a musí byť v ňom uvedený dôvod prepustenia so skutočnosťami, ktoré ho zakladajú, inak je neplatné.

Podľa § 233 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. oprávnený orgán postupuje pred vydaním rozhodnutia tak, aby bol presne a úplne zistený skutočný stav vecí; na ten účel je povinný obstarat' si pre rozhodnutie potrebné podklady.

Podľa § 233 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. oprávnený orgán posudzuje rovnako dôkladne všetky rozhodné okolnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

Podľa § 238 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 73/1998 Z. z. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

Dôkazom sú najmä výpovede, vyjadrenia osôb vrátane účastníkov konania, odborné posudky, znalecké posudky, správy, vyjadrenia a potvrdenia orgánov a organizácií, listiny, veci a ohliadka.

Účastník konania je oprávnený navrhovať na podporu svojich tvrdení dôkazy. Oprávnený orgán hodnotí dôkazy podľa vlastnej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

Podľa § 241 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 73/1998 Z. z. rozhodnutie musí byť v súlade s právnymi predpismi, musí vychádzať zo skutočného stavu veci a obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. V písomnom vyhotovení rozhodnutia sa tiež uvedie, kto rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia a označenie policajta. Rozhodnutie musí byť podpísané s uvedením hodnoty, mena, priezviska a funkcie toho, kto ho vydal, opatrené odtlačkom pečiatky so štátnym znakom a oznámené účastníkovi konania vyhlásením alebo doručením. Ak totožnosť príslušníka Slovenskej informačnej služby alebo toho, kto rozhodnutie vydal, má zostať utajená, v rozhodnutí sa jeho meno a priezvisko neuvádza; táto osoba sa v rozhodnutí označí iným vhodným spôsobom.

V odôvodnení rozhodnutia sa uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený oprávnený orgán pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodol.

Poučenie o odvolaní obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné, alebo či sa možno proti nemu odvolať, v akej lehote a u ktorého oprávneného orgánu.

Úlohou súdu v danom konaní bolo posúdiť, či správne orgány postupovali v súlade so zákonom a či konaním žalobkyne boli naplnené znaky prepúšťacieho dôvodu podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z. z hľadiska závažnosti možného negatívneho vplyvu v služobnom pomere.

Základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa V. časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (v rámci ktorého bolo vydaný aj napadnutý rozsudok krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve pri preskúmaní zákonosti a postupov orgánov verejnej správy je teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Súd v správnom súdnictve nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy.

Podmienkami prepustenia zo služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z. sú jednak:

1/ porušenie služobnej prisahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom a jednak 2/ jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.

Pokiaľ žalobkyňa namietala, že krajský súd neskúmal, či konaním, ktoré sa dáva žalobkyni za vinu boli splnené predpoklady na prepustenie zo štátnej služby podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z. z., podľa najvyššieho súdu, zákon o štátnej službe bližšie nevymedzuje a nekonkretizuje konanie charakterizované ako zvlášť hrubé porušenie pracovnej disciplíny a služobnej prisahy, ale posúdenie ponecháva na správnu úvahu konajúceho služobného orgánu. V danom prípade bolo podľa žalovanej náležite preukázané, že žalobkyňa sa dopustila porušenia povinností uložených jej všeobecne záväznými právnymi predpismi, čím porušila služobnú prisahu a služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom. Podľa najvyššieho súdu ani v pracovnoprávných predpisoch nie je definícia zvlášť hrubého porušenia pracovnej disciplíny, ktoré je dôvodom skončenia pracovného pomeru. Tieto ustanovenia sú právnymi normami s neurčitou, resp. abstraktnou hypotézou, ktorá ponecháva zamestnávateľskému subjektu, resp. súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vyjadril sám právnou hypotézu normy zo širokého vopred neobmedzeného okruhu konkrétnych okolností. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré judikovali, čo možno považovať za porušenie služobnej disciplíny a služobnej prisahy zvlášť hrubým spôsobom, a to

1Sžo/5/2009, 8Sžo/48/2008. Porušenie služobných povinností, ktorých sa žalobkyňa dopustil sú definované ako základné povinnosti policajta priamo v § 48 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z.. Podľa tohto ustanovenia je príslušníkovi SIS uložená povinnosť plniť si svedomite úlohy, ktoré sú mu uložené ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj úlohy uložené rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených, ak bol s nimi riadne oboznámený, v štátnej službe i mimo štátnej služby zdržať sa konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť Policajného zboru alebo ohroziť dôveru v tento zbor, dodržiavať služobnú disciplínu a podľa citovaného ustanovenia plniť aj povinnosti vyplývajúce z iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Preto porušenie uvedených ustanovení pri zohľadnení všetkých skutkových okolností je možné považovať za porušenie služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, z čoho vyplýva záver, že žalobkyňa sa svojím konaním dopustila porušenia služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že „prečo v dôsledku jej konania malo byť jej ponechanie v služobnom pomere na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby“, tak podľa názoru najvyššieho súdu posúdenie toho, či ponechanie príslušníka v služobnom pomere bude (nebude) na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby, je vo výlučnej právomoci resp. na voľnej úvahe konajúceho služobného orgánu a v pôsobnosti SIS je takáto právomoc zverená riaditeľovi SIS, ktorý na základe vlastnej úvahy dospel k záveru, že ponechanie žalobkyne v služobnom pomere, by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby. Podľa najvyššieho súdu, SIS a krajský súd (a to i s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) dostatočne odôvodnili, prečo by prípadné ponechanie žalobkyne v služobnom pomere bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.

Podľa § 1 ods. 4 písm. c/ zákona č. 73/1998 Z. z., tam kde sa uvádza minister vnútra Slovenskej republiky, rozumie sa tým aj riaditeľ Slovenskej informačnej služby. Keďže zákonodarca ani žiaden vykonávací predpis taxatívne nevymedzil „dôležitý záujem služby“, okolnosti dôležitého záujmu služby sú ponechané na absolútnu úvahu ministra vnútra, resp. riaditeľa SIS.

Pokiaľ krajský súd dospel k záveru, že obe tieto podmienky boli splnené, pričom k takémuto záveru dospel na základe výsledkov dokazovania v administratívnom konaní, bolo potrebné s takýmto názorom krajského súdu súhlasiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, tiež posúdiac formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia a postupu prvostupňového správneho orgánu, ako aj žalovaného, zhodne s názorom krajského súdu nevzhliadol ich nezákonnosť; tieto aj podľa názoru najvyššieho súdu sú náležité a podrobne odôvodnené.

Podľa § 124 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) dokazovanie treba vykonávať tak, aby sa zachovala povinnosť mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach chránených podľa osobitných zákonov a iná zákonom ustanovená alebo štátom uznaná povinnosť mlčanlivosti. V týchto prípadoch možno vykonávať výsluch len vtedy, ak vyslúchaného oslobodil od povinnosti mlčanlivosti príslušný orgán alebo ten, v ktorého záujme má tú povinnosť. To platí primerane i tam, kde sa vykoná dôkaz inak ako výsluchom.

K námietke žalobkyne, že krajský súd svojím konaním porušil jej právo na spravodlivý súdny proces vyjadrený v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, nakoľko žalobkyňa odmietol oboznámiť sa s niektorými dôkazmi, ktoré žalovaná predložila na podporu svojich tvrdení, najvyšší súd poukazuje na zásadu, že dokazovanie treba vykonávať tak, aby boli chránené utajované skutočnosti a zákonom alebo štátom uznaná povinnosť mlčanlivosti.

Podľa § 6 zákona č. 215/2004 Z. z. utajovaná skutočnosť sa musí chrániť pred nepovolanou osobou a cudzou mocou spôsobom ustanoveným v tomto zákone, v predpisoch vydaných na jeho vykonanie a v ďalších osobitných predpisoch, ktorými je podľa odkazu § 124 OSP. Súd preto pri dokazovaní musí využívať všetky procesné prostriedky na to, aby boli chránené utajované skutočnosti a povinnosť mlčanlivosti.

Podľa najvyššieho súdu v konaní krajský súd v súlade s Občianskym súdnym poriadkom znemožnil nahliadnuť žalobkyni a jej právnomu zástupcovi do časti spisového materiálu z dôvodu, že tento bol utajovaný - stupňa utajenia „Dôverné“ a uvedené osoby nemali oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Zároveň na najbližšom pojednávaní prvostupňový súd vykonal poučenie o povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ale aj povinnosť zachovávať ustanovenia o ochrane utajovaných skutočností a ustanovenia o vykonaní dokazovania v zmysle § 124 OSP.

Takto potom v uvedenom prípade išlo o zákonnú prekážku, ktorá bránila žalobkyni, aby bola prítomná pri vykonaní dôkazu, keďže predmetom dokazovania boli utajované skutočnosti, nakoľko žalobkyňa a jej právny zástupca neboli oprávnení na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami.

S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. Fitt proti Spojenému kráľovstvu, 16. februára 2000, č. sťažnosti 29777/96, Rowe a Davis proti Spojenému kráľovstvu, 16. februára 2000, č. sťažnosti 28901/95, Jasper proti Spojenému kráľovstvu, 16. februára 2000, sťažnosti 27052/95, P.G a J.H. proti Spojenému kráľovstvu, 25. septembra 2001, č. sťažnosti 44787/98, kde sa uvádza že právo na oznámenie všetkých dôkazov nie je absolútne a právo na oznámenie všetkých dôkazov môže podliehať obmedzeniam, ak sú sledované legitímne ciele ako je ochrana utajovaných informácií. Ďalej ESLP konštatoval, že za určitých okolností môže byť vo verejnom záujme vylúčený účastník konania a jeho právny zástupca z konania o zverejnení dôkazov a v niektorých prípadoch môže byť nevyhnuté zatiaľčiť účastníkovi konania ako aj právnomu zástupcovi určité dôkazy. V takom prípade procesné záruky obmedzenia oznámenia dôkazov vykonáva súd, pričom súd posudzuje tieto obmedzenia aj z hľadiska prípadného rozporu so spravodlivosťou, resp. rovného postavenia účastníkov v sporovom konaní.

K námietke žalobkyne ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z procesných práv účastníka konania. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP s použitím § 246c ods. 1 vety prvej OSP totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite, skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je preto aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (pozri napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. III. ÚS 209/04, sp. zn. III. ÚS 95/06, sp. zn. III. ÚS 260/06, sp. zn. III. ÚS 153/07 - www.concourt.sk). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rozhodnutie súdu musí však obsahovať odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (k tomu pozri bližšie rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, či sp. zn. III. ÚS 60/04 - www.concourt.sk). Podľa judikatúry Ústavného súdu SR odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (k tomu pozri bližšie napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. IV. ÚS 112/05, sp. zn. I. ÚS 380/08, sp. zn. III. ÚS 172/2010, či sp. zn. II. ÚS 537/2010 - www.concourt.sk).

Túto požiadavku zvýrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované

so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci *Ruiz Torija v. Španielsko* a *Hiro Balani v. Španielsko*, oba z 09. decembra 1994, *Annuaire*, séria A č. 303 A a č. 303 B).

V prejednávanom prípade je z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu zrejmé, akými úvahami sa riadil pri utváraní záveru o skutkovom stave, prečo nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu žalobkyne v žalobe a prečo považoval námietky žalobkyne za neopodstatnené. Preto možno považovať napadnutý rozsudok krajského súdu za dávajúci dostatočné záruky, že nebol vydaný spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces a vzhľadom na účel a úlohu správneho súdnictva nebola dôvodná ani námietka žalobkyne týkajúca sa nedostatočne zisteného skutkového stavu krajským súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na vyššie uvedené, považoval námietky žalobkyne smerujúce proti rozsudku krajského súdu za nedôvodné, také, ktoré nemohli ovplyvniť posúdenie danej veci, a preto podľa § 250ja ods. 3 vety druhej OSP a § 219 ods. 1, 2 OSP s poukazom na dôvody napadnutého rozsudku Krajského súdu v Bratislave, ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu, pretože nebol v tomto konaní úspešný a žalovaný zo zákona nemá na ich náhradu nárok.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.